

ÇAYCUMA METAL VE MAKİNE İMALAT SANAYİ SEKTÖR ANALİZ RAPORU

2026

1. GİRİŞ

Bu sektör analiz raporu, Çaycuma ilçesinde faaliyet gösteren metal ve makine imalat sanayi işletmelerinin mevcut durumunun değerlendirilmesi, sektörün bölgesel ve ulusal ölçekteki konumunun analiz edilmesi ve geleceğe yönelik gelişim fırsatlarının ortaya konulması amacıyla hazırlanmıştır.

Metal ve makine imalat sanayi, sanayileşmiş ekonomilerin temel üretim sektörlerinden biri olup birçok farklı sanayi koluna ara malı ve üretim ekipmanı sağlamaktadır. Bu nedenle sektör; yüksek katma değer üretimi, ihracat potansiyeli ve teknolojik gelişim açısından stratejik bir öneme sahiptir.

Çaycuma ilçesi, Batı Karadeniz bölgesinde gelişmekte olan sanayi altyapısı ve stratejik konumu ile imalat sanayi açısından önemli bir üretim merkezi konumundadır. Bölgede faaliyet gösteren işletmeler arasında metal işleme, makine ekipmanları üretimi, kalıp imalatı ve çeşitli sanayi komponentlerinin üretimi gibi faaliyetler yer almaktadır.

Bu rapor kapsamında genel anlamda;

- Çaycuma sanayi yapısı
- Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi'nin mevcut durumu
- Çaycuma'da metal ve makine imalat sanayinin yeri
- Türkiye metal ve makine sektörünün genel görünümü
- Filyos enerji ve sanayi yatırımlarının bölgeye etkileri
- Bölge firmaları için potansiyel iş fırsatları değerlendirilmiştir.

2. ÇAYCUMA SANAYİ YAPISI

Çaycuma ilçesi, son yıllarda gelişen sanayi yatırımları ile Batı Karadeniz bölgesinin önemli üretim merkezlerinden biri haline gelmiştir.

Bölgede sanayi gelişimini destekleyen başlıca unsurlar şunlardır:

- Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi
- Filyos Limanı
- Filyos Endüstri Bölgesi
- Ulaşım altyapısı
- Nitelikli iş gücü

Çaycuma ilçesi, Zonguldak ilinin gelişen sanayi merkezlerinden biri olup imalat sanayi faaliyetlerinin yoğunlaştığı bir ekonomik yapıya sahiptir. İlçede farklı sektörlerde faaliyet gösteren üretim işletmeleri bulunmakta olup özellikle;

- mobilya ve orman ürünleri
- tekstil ve giyim üretimi
- fabrikasyon metal ürünleri
- makine ve mekanik ekipman üretimi
- gıda ve çeşitli imalat sanayileri bölgenin sanayi yapısını oluşturmaktadır.

Sanayi üretiminin önemli bir bölümü Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi'nde yoğunlaşmıştır.

ÇAYCUMA ORGANİZE SANAYİ BÖLGESİ

Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 138 hektarlık bir alan üzerine kurulmuştur ve Batı Karadeniz bölgesinin önemli üretim merkezlerinden biridir. OSB verilerine göre OSB'deki alan kullanımı şu şekildedir:

Alan Kullanımı	Miktar
Sanayi Parseli	63 Adet
Hizmet Destek Alanı	6 Adet
Doluluk Oranı	%95

Bu durum OSB'de halen önemli ölçüde yatırım yapılabilir sanayi alanı bulunduğunu göstermektedir. OSB'de yaklaşık 3.500 kişi istihdam edilmektedir.

OSB'de öne çıkan sektörler; mobilya ve orman ürünleri üretimi, tekstil ürünleri üretimi ve metal ürünleri üretimidir.

ÇAYCUMA'DA METAL VE MAKİNE İMALAT SANAYİ

Çaycuma sanayi yapısı içerisinde metal ve makine imalat sanayi önemli bir üretim alanını oluşturmaktadır.

Bölgede faaliyet gösteren işletmeler;

- metal işleme
- döküm ve kalıp üretimi
- mekanik ekipman üretimi
- ferforje ve metal ürünleri
- makine yedek parça üretimi gibi alanlarda faaliyet göstermektedir.

Metal ve makine sektöründe faaliyet gösteren işletmeler, diğer sanayi sektörlerine üretim ekipmanı ve ara malı sağlayarak bölgesel sanayi ekosisteminde önemli bir rol oynamaktadır.

Bu sektör aynı zamanda;

- enerji
- inşaat
- altyapı
- otomotiv
- sanayi üretimi gibi birçok farklı sektör için kritik üretim girdileri sağlamaktadır.

3. ÇAYCUMA'NIN LOJİSTİK AVANTAJLARI

Çaycuma'nın sanayi gelişimini destekleyen en önemli faktörlerden biri ulaşım ve lojistik altyapısına yakınlığıdır.

Ulaşım Altyapısı	Mesafe
Zonguldak Havalimanı	12 km
TCDD Demiryolu İstasyonu	3 km
Zonguldak Limanı	40 km
Bartın Limanı	45 km
Filyos Limanı	22 km

Bu ulaşım altyapısı sanayi üretimi ve ihracat açısından önemli avantajlar sağlamaktadır.

4. BATI KARADENİZ BÖLGESİNDE SANAYİ YAPISI

Batı Karadeniz bölgesi özellikle demir çelik, metal işleme ve makine üretimi alanlarında gelişmiş bir sanayi altyapısına sahiptir. Bölgedeki önemli sanayi merkezleri:

- Zonguldak
- Karabük
- Bartın

Karabük'te yer alan demir çelik sanayi, bölgedeki metal işleme sektörünün gelişmesinde önemli rol oynamıştır.

Zonguldak ve çevresinde faaliyet gösteren sanayi işletmeleri;

- metal işleme
- makine imalatı
- çelik konstrüksiyon
- denizcilik yan sanayi alanlarında üretim yapmaktadır.

METAL VE MAKİNE SEKTÖRÜNÜN BÖLGE EKONOMİSİNE KATKISI

Metal ve makine imalat sanayi, bölge ekonomisi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Bu sektör aynı zamanda diğer birçok sektöre ara malı sağlayarak bölgesel sanayi ekosisteminin gelişmesine katkı sağlamaktadır.

Başlıca katkılar:

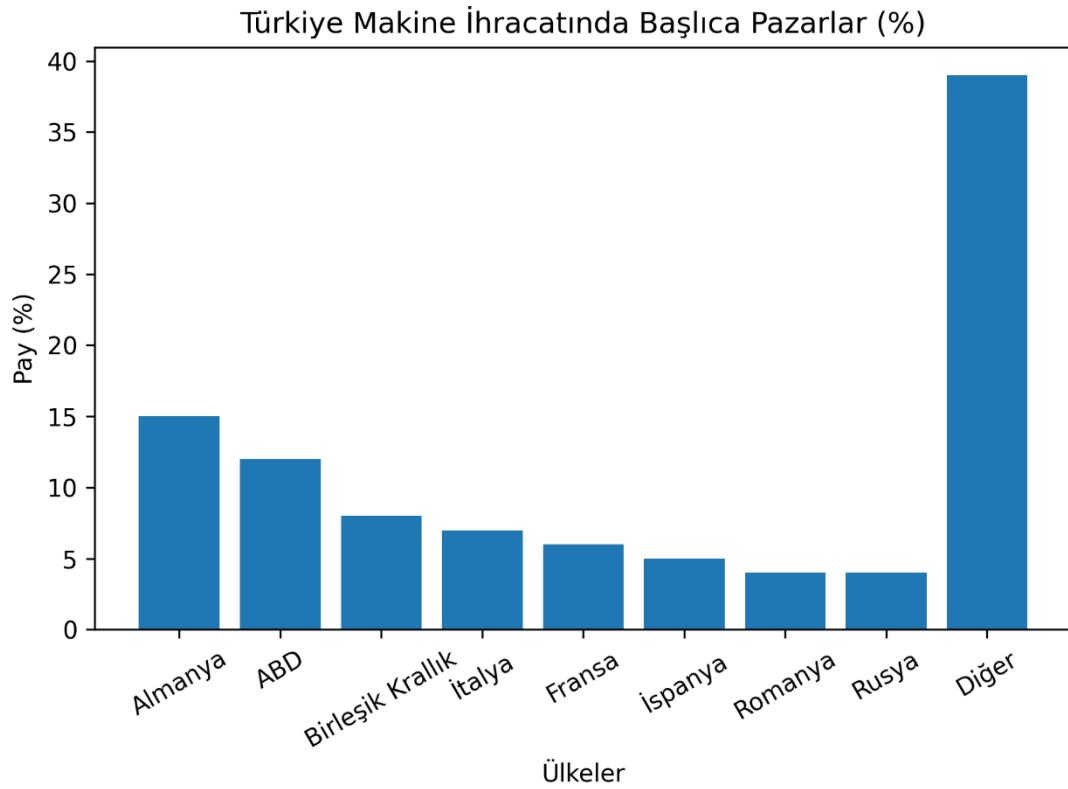
- istihdam oluşturma
- ihracat gelirleri
- sanayi üretimi
- teknoloji transferi

6. TÜRKİYE'DE METAL VE MAKİNE İMALAT SANAYİ

Metal ve makine imalat sanayi, Türkiye ekonomisinin en önemli üretim sektörlerinden biridir. Bu sektör; sanayinin diğer birçok alanına ara malı ve ekipman sağlayarak ekonomide kritik bir rol üstlenmektedir.

Makine ve metal sektörü;

- yüksek katma değer üretmesi
- sanayinin birçok alanına üretim ekipmanı sağlaması
- ihracat potansiyeli yüksek olması
- teknoloji yoğun üretim
- geniş tedarik zinciri nedeniyle stratejik bir sektör olarak değerlendirilmektedir.

Türkiye'de makine ve metal sektöründe faaliyet gösteren işletmeler özellikle şu alanlarda yoğunlaşmaktadır:

- sanayi makineleri
- otomotiv yan sanayi
- enerji ekipmanları
- çelik konstrüksiyon
- metal işleme ürünleri

Türkiye'nin makine ve metal sektörü ihracatı son yıllarda önemli ölçüde artış göstermiştir.

Türkiye Makine ve Metal Sektörü İhracatı (2025)

Sektör	İhracat
Makine	yaklaşık 25 milyar USD
Demir çelik	yaklaşık 23 milyar USD
Metal ürünleri	yaklaşık 15 milyar USD

Bu veriler, sektörün Türkiye ekonomisindeki stratejik önemini göstermektedir.

7. FİLYOS LİMANI VE SANAYİ EKOSİSTEMİ

Filyos Limanı, Karadeniz bölgesinde stratejik öneme sahip büyük bir lojistik merkezidir.

Limanın bölge sanayisine sağlayabileceği avantajlar:

- ihracat maliyetlerinin düşmesi
- uluslararası pazarlara erişimin kolaylaşması
- enerji yatırımlarına lojistik destek
- offshore enerji projelerine hizmet

Filyos Limanı, özellikle enerji ve sanayi ekipmanlarının taşınması açısından önemli bir potansiyele sahiptir. Çaycuma ilçesi, Türkiye'nin önemli enerji projelerinden biri olan Filyos Gaz İşleme Tesisi ve Filyos Endüstri Bölgesi'ne yakın konumdadır.

Karadeniz'de keşfedilen doğal gazın işlenmesi amacıyla kurulan Filyos Doğalgaz İşleme Tesisi ve Filyos Limanı, bölgenin enerji ve sanayi merkezi haline gelmesini sağlayabilecek önemli yatırımlar arasında yer almaktadır.

Bu yatırımlar;

- enerji sektörü
- sanayi üretimi
- lojistik faaliyetleri açısından bölge için yeni ekonomik fırsatlar yaratmaktadır.

Metal ve makine imalat sanayi işletmeleri, enerji ve altyapı projeleri için gerekli olan çeşitli ekipman ve metal komponentlerin üretiminde önemli rol oynayabilir.

ENERJİ VE OFFSHORE SEKTÖRÜ

Karadeniz'de keşfedilen doğalgaz rezervleri ve enerji yatırımları bölge sanayisi için yeni fırsatlar yaratmaktadır.

Enerji sektöründe ihtiyaç duyulan ekipmanların önemli bir bölümü;

- metal işleme
- makine imalatı
- çelik konstrüksiyon sektörleri tarafından üretilebilmektedir.

Bu nedenle bölgedeki sanayi işletmeleri enerji sektörünün tedarik zincirine dahil olma potansiyeline sahiptir.

FİLYOS – ÇAYCUMA SANAYİ KÜMELENMESİ

Çaycuma ilçesi, Karadeniz kıyısında yer alan Filyos Endüstri Bölgesi ve Filyos Limanı'na yakın konumda bulunmaktadır. Bu durum bölgenin enerji ve sanayi yatırımları açısından önemli bir potansiyele sahip olmasını sağlamaktadır. Filyos bölgesinde geliştirilen sanayi ve enerji projeleri;

- doğal gaz işleme faaliyetleri
- enerji üretimi
- lojistik hizmetleri
- sanayi üretimi gibi alanlarda yeni ekonomik fırsatlar yaratmaktadır.

Bu gelişmeler doğrultusunda bölgede aşağıdaki sanayi ekosistemi oluşmaktadır:

Enerji Merkezi	Filyos Gaz İşleme Tesisi
Lojistik Altyapı	Filyos Limanı
Sanayi Üretimi	Çaycuma OSB Zonguldak sanayi işletmeleri
Tedarik Zinciri	Metal ve makine imalat sanayi

Bu yapı içerisinde Çaycuma'da faaliyet gösteren metal ve makine imalat sanayi işletmeleri;

- enerji projelerine ekipman üretimi
- sanayi makineleri üretimi
- metal komponent üretimi
- bakım ve mühendislik hizmetleri alanlarında önemli bir tedarikçi rolü üstlenebilir.

Filyos enerji yatırımları ile birlikte bölgedeki metal ve makine sanayinin gelişme potansiyelinin artması beklenmektedir.

8. ÇAYCUMA SANAYİSİ İÇİN İHRACAT FIRSATLARI

Metal ve makine sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için ihracat potansiyeli oldukça yüksektir. Potansiyel ihracat pazarları:

- Avrupa Birliği ülkeleri
- Birleşik Krallık
- Orta Doğu
- Orta Asya

Enerji, otomotiv ve sanayi makineleri sektörlerinde artan küresel talep, Türk üreticiler için önemli fırsatlar sunmaktadır.

Çaycuma'da faaliyet gösteren metal ve makine imalat sanayi işletmeleri aşağıdaki alanlarda önemli fırsatlara sahiptir:

- enerji sektörü ekipmanları üretimi
- sanayi makineleri ve yedek parça üretimi
- metal konstrüksiyon üretimi
- altyapı ve enerji projelerine tedarik

Filyos Limanı ve enerji yatırımları sayesinde bölgenin sanayi üretimi açısından stratejik bir konuma gelmesi beklenmektedir.

Bölge sanayisinin gelişmesi için aşağıdaki alanlarda çalışmalar yapılması önem taşımaktadır:

- ihracat kapasitesinin artırılması
- enerji ve offshore sektörüne yönelik üretim kapasitesinin geliştirilmesi
- teknoloji yatırımlarının artırılması
- sanayi işletmelerinin uluslararası fuarlara katılımının desteklenmesi

9. ÇAYCUMA METAL–MAKİNE SANAYİNİN REKABET ANALİZİ

Porter Elmas (Diamond) Modeli

Metal ve makine imalat sektörünün rekabet gücünü değerlendirmek amacıyla geliştirilen Michael Porter'ın 'Porter Diamond Model' modeli dört temel faktöre dayanmaktadır. Bu model çerçevesinde Çaycuma metal ve makine imalat sektörü aşağıdaki şekilde analiz edilmiştir.

A. Faktör Koşulları (Factor Conditions)

Faktör koşulları; işgücü, altyapı, teknoloji ve doğal kaynaklar gibi üretim faktörlerini kapsamaktadır.

Çaycuma ilçesi sanayi üretimi açısından önemli bir konuma sahiptir. Bölgede faaliyet gösteren Çaycuma Organize Sanayi Bölgesi yaklaşık 138 hektarlık bir alan üzerinde faaliyet göstermekte olup farklı sektörlerde üretim yapan işletmelere ev sahipliği yapmaktadır.

Bölgenin lojistik açıdan sahip olduğu avantajlar da üretim faaliyetlerini desteklemektedir. İlçe;

- Zonguldak Havalimanı'na yaklaşık 12 km
- En yakın demiryolu istasyonuna yaklaşık 3 km
- Zonguldak Limanı ve Bartın Limanı'na yaklaşık 40–45 km
- Filyos Limanı'na ise yaklaşık 22 km uzaklıkta bulunmaktadır.

Bu lojistik avantajlar metal ve makine sektöründe faaliyet gösteren işletmeler için önemli bir rekabet avantajı sağlamaktadır.

B. Talep Koşulları (Demand Conditions)

Talep koşulları, bir bölgedeki sektörün gelişimini etkileyen iç ve dış pazar talebini ifade etmektedir.

Türkiye'de metal ve makine imalat sektörü son yıllarda hızlı bir gelişim göstermiştir. Özellikle sanayi üretimi, otomotiv, enerji ve altyapı yatırımları makine ekipmanlarına olan talebi artırmaktadır.

Bunun yanında ihracat pazarlarının genişlemesi de sektöre önemli fırsatlar sunmaktadır. Avrupa ülkeleri başta olmak üzere birçok pazarda Türk makine ve metal ürünlerine yönelik talep artmaktadır.

Bu durum Çaycuma'daki metal ve makine üreticileri için potansiyel ihracat fırsatları yaratmaktadır.

C. İlgili ve Destekleyici Sektörler

(Related and Supporting Industries)

Bir sektörün gelişimi, o sektörü destekleyen diğer sanayi kollarının varlığı ile yakından ilişkilidir.

Çaycuma ve çevresinde;

- metal işleme
- mobilya üretimi
- ağaç ve orman ürünleri
- tekstil
- elektrik ekipmanları

gibi farklı üretim alanlarında faaliyet gösteren işletmeler bulunmaktadır.

Bu sektörlerin varlığı, metal ve makine imalat sektörünün gelişimi açısından önemli bir tedarik ve iş birliği ağı oluşturmaktadır.

D. Firma Yapısı, Strateji ve Rekabet

(Firm Strategy, Structure and Rivalry)

Bir bölgedeki rekabet ortamı sektörün gelişiminde önemli rol oynamaktadır.

Çaycuma'da faaliyet gösteren işletmelerin büyük bölümü küçük ve orta ölçekli işletmelerden oluşmaktadır. Bu işletmeler metal işleme, makine parçaları üretimi ve sanayi ekipmanları üretimi gibi alanlarda faaliyet göstermektedir.

Rekabet ortamı firmaların üretim kalitesini artırmasına, maliyetlerini düşürmesine ve yeni teknolojilere yönelmesine katkı sağlamaktadır.

Ancak ulusal ve uluslararası pazarlarda daha güçlü rekabet edebilmek için;

- teknoloji yatırımlarının artırılması
- Ar-Ge faaliyetlerinin geliştirilmesi
- ihracat kapasitesinin güçlendirilmesi

gerekmektedir.

10. 2026–2030 ÇAYCUMA METAL–MAKİNE SEKTÖRÜ YOL HARİTASI

Metal ve makine imalat sektörünün Çaycuma özelinde sürdürülebilir şekilde gelişebilmesi için 2026–2030 dönemine yönelik stratejik hedefler belirlenmiştir.

A. Teknoloji ve Dijital Dönüşüm : Sanayi üretiminde dijitalleşme ve otomasyon uygulamalarının yaygınlaştırılması hedeflenmektedir. Bu kapsamda işletmelerin;

- otomasyon sistemleri
- robotik üretim teknolojileri
- akıllı üretim sistemleri gibi uygulamalara yönlendirilmesi önerilmektedir.

B. Ar-Ge ve Yenilikçilik: Metal ve makine sektörünün rekabet gücünü artırmak amacıyla Ar-Ge faaliyetlerinin desteklenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda;

- üniversite–sanayi iş birliklerinin geliştirilmesi
- teknoloji geliştirme projelerinin artırılması
- yeni ürün geliştirme faaliyetlerinin teşvik edilmesi önem taşımaktadır.

C. İhracat Kapasitesinin Artırılması: Sektörde faaliyet gösteren işletmelerin uluslararası pazarlara açılması teşvik edilmelidir. Bu doğrultuda;

- uluslararası fuarlara katılım
- ihracat teşvik programları
- dış ticaret danışmanlığı gibi uygulamalar firmaların ihracat kapasitesini artırabilir.

D. Nitelikli İşgücünün Geliştirilmesi: Metal ve makine imalat sektörünün gelişimi için nitelikli işgücünün yetiştirilmesi büyük önem taşımaktadır. Bu amaçla;

- mesleki eğitim programları
- teknik eğitim merkezleri
- sanayiye yönelik uygulamalı eğitim programları geliştirilebilir.

E. Sanayi Altyapısının Güçlendirilmesi: Sanayi altyapısının geliştirilmesi bölgenin yatırım çekme kapasitesini artıracaktır. Bu kapsamda;

- organize sanayi bölgesinde yeni yatırım alanlarının geliştirilmesi
- lojistik altyapının güçlendirilmesi
- ulaşım ağlarının iyileştirilmesi önemli stratejik adımlar arasında yer almaktadır.

11. SONUÇ VE ÖNERİLER

Çaycuma ilçesi, gelişen sanayi altyapısı ve stratejik konumu ile Batı Karadeniz bölgesinin önemli üretim merkezlerinden biridir. Metal ve makine imalat sanayi sektörü, bölgedeki sanayi işletmeleri için önemli bir üretim alanı oluşturmaktadır. Özellikle enerji ve altyapı projeleri ile bağlantılı üretim faaliyetleri, sektörün gelişimi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Filyos Limanı, Filyos Endüstri Bölgesi ve Karadeniz Doğalgaz Projesi gibi yatırımların bölge sanayisine olumlu katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu kapsamda;

- Metal ve makine imalat sanayinin geliştirilmesi
- Sanayi işletmelerinin ihracat kapasitelerinin artırılması
- Ar-Ge ve teknoloji yatırımlarının desteklenmesi
- Enerji sektörüne yönelik üretim kapasitesinin geliştirilmesi
- Enerji ve sanayi projeleri ile iş birliklerinin geliştirilmesi bölgesel sanayi gelişimi açısından önem taşımaktadır.

Çaycuma Ticaret ve Sanayi Odası'nın bu süreçte sanayi işletmelerine yönelik bilgilendirme, eğitim ve uluslararası iş geliştirme faaliyetleri yürütmesi bölge ekonomisine önemli katkı sağlayacaktır.

Stratejik Gelişim ve Politika Önerileri

Metal ve makine imalat sektörünün Çaycuma özelinde sürdürülebilir şekilde gelişebilmesi için aşağıdaki stratejik adımlar önerilmektedir.

1. Ar-Ge ve Teknoloji Yatırımlarının Artırılması

Metal ve makine sektöründe rekabet gücünün artırılması için firmaların Ar-Ge faaliyetlerine yönlendirilmesi önemlidir. Üniversite-sanayi iş birlikleri geliştirilerek yeni üretim teknolojilerinin uygulanması desteklenmelidir.

2. Kümelenme Modelinin Geliştirilmesi

Bölgede faaliyet gösteren metal ve makine üreticilerinin bir kümelenme yapısı içerisinde iş birliği geliştirmesi üretim verimliliğini artırabilir. Ortak tedarik, ortak pazarlama ve teknoloji paylaşımı bu kapsamda önemli avantajlar sağlayabilir.

3. Nitelikli İşgücü Geliştirme Programları

Meslek liseleri, teknik eğitim kurumları ve üniversiteler ile iş birliği yapılarak sektöre yönelik eğitim programları geliştirilebilir. Böylece sektörün ihtiyaç duyduğu teknik personel yetiştirilebilir.

4. İhracat Kapasitesinin Artırılması

Firmaların uluslararası pazarlara açılması için devlet destekleri, ihracat teşvikleri ve ticaret heyetleri etkin şekilde kullanılmalıdır. Bu süreçte markalaşma ve kalite standartları büyük önem taşımaktadır.

5. Lojistik Avantajların Değerlendirilmesi

Bölgenin limanlara, havaalanına ve demiryoluna yakınlığı sanayi açısından önemli bir avantajdır. Bu lojistik altyapının etkin kullanılması maliyetleri düşürerek rekabet gücünü artıracaktır.

Bu değerlendirmeler kapsamında; metal ve makine imalat sektörü, bölgesel sanayi gelişimi açısından Çaycuma için önemli bir potansiyel taşımaktadır. Bölgedeki üretim altyapısı, lojistik avantajlar ve sanayi tecrübesi dikkate alındığında sektörün orta ve uzun vadede daha rekabetçi bir yapıya ulaşabileceği değerlendirilmektedir. Özellikle teknoloji yatırımlarının artırılması, nitelikli işgücünün geliştirilmesi ve ihracat kapasitesinin güçlendirilmesi gibi stratejik adımların hayata geçirilmesi, Çaycuma ve çevresinde metal ve makine imalat sektörünün sürdürülebilir büyümesine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda kamu kurumları, özel sektör ve eğitim kurumları arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi, bölgenin sanayi rekabet gücünü artırarak Batı Karadeniz'de önemli bir üretim merkezi haline gelmesine destek olacaktır.